

Előfizetési feltételek:

Szétküldéssel
 helyben vagy vidékre postán:
 Egy hóra . . . . . 40 kr.
 Negyedévre . . . . . 1 frt — kr.
 Félévre . . . . . 2 frt — kr.
 Egész évre . . . . . 4 frt — kr.

Kiadó-hivatal:

Kossuth Lajos-utca, (Bihar megyei
 takarékpénztári épület), hova a hirdeté-
 sek és az előfizetésdíjak küldendők.
 Egyes szám ára 7 kr.

HÉTFŐI

ÉRTESÍTŐ

Hirdetések díja:

6 hasábos petitiorért egyszer . . . 6 kr.
 Háromszor és többször . . . . . 4 kr.
 Nyílttér 4 hasábos petitiorért . . . 20 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetés és
 nyílttérért . . . . . 30 kr.
 Reklamok soronként . . . . . 1 frt.

Szerkesztési iroda:

Kossuth Lajos-utca (Bihar megyei
 takarékpénztári épület).
 Kéziratok vissza nem küldetnek.

TARSA DALMI HETILAP.

Vajda János.

— A „H. É.” távirati tudósítása. —

A régi idők nagy alakja a történelemé lett...

Aki a satnya je'lenben mint a fényes multnak egyetlen maradványa hirdette a magyar művészet, a magyar nyelv, a magyar nemzetiég egykori hatalmát; büszkeségünk, példaadónk, vezetőnk meghalt.

Hogy ki volt Vajda János, azt nem e szomorú perczen kell magyaráznunk. Egy félszázad szorgalmas munkálkodásával írta ő be nevét az irodalom lapjaira, oda a Petőfi, Arany, Jókai neve mellé!...

Agónia.

Budapest, január 17. (A „H. É.” eredeti táv.) Vajda János régóta betegskedett, sokszor elmondotta, hogy ő már harmincz év óta napról-napra gyorsabb lépéssel halad a sir felé. Folyon a gyomrát fájlalta s hiába járt fürdőbe, hiába használt ezerféle gyógyszert, egészsége csak rövid időre fordult jobbra. Az ősszel elköltözött üllői-uti lakásáról a Kerepesi-ut 10. számú ház alá és azóta folyton feküdt. Mintegy három héttel ezelőtt gyengülni kezdett s ma két hete ágyba feküdt és azóta nem is kelt fel többé.

Orvosai dr. Müller Kálmán egyetemi tanár, a Rókuskórház igazgatója és dr. Schaffer hamar meggyőződtek, hogy végelgyengülésben szenved és le is mondták a gyógyulás reményéről de azért naponta 3-4 alkalommal meglátogatták.

Az utolsó levél.

Még a beszéd is nagy megerőltetésébe került, ilyenkor ha orvosai meglátogatták, azért még is hosszasan elbeszélgetett velük. Ápolói Vajda Róza, az elhunyt huga és házvezetője Müller Mária tudták, hogy a beteg ápolás nagyon fontos és azért éjjel-nappal mellette voltak. Néhány nappal ezelőtt tollat és tintát kért a beteg. Levelet írt régi barátjának, Nagy Miklósnak, melyben végső óhajtasáról tudósítja.

Ebben a levélben egy darab papírlapon a következőket írta fel:

Halálom esetére!

Január 16 éjjel 3 óra. Kérem a következőket:
 I. Testem okvetlen minél apróbb részletekre felbon-
 tassák, agyam, szívem, gyomrom kivélessék és felap-
 róztassák. Fiókomban, tárczámban található e pil-
 lanatban mintegy 400 frt. Ebből hű ápolónőm
 Müller Mária azonnal átvehet 200 frtot, azaz két-
 száz forintot, mint nekí megígért kielégítést. II.
 Könyvtár, ruhátár, fegyvertár, pipátár, butorzat
 kétán elárvereztetnek, a mi ezek után bejön, 3 részre
 felosztandó és két részben nővérem Róza és Gizé,
 harmadikban pedig Müller Mari részesedjenek belőle.
 Egyetlenegy krajcárul nem vagyok adósa senkinek.
 Január 16, reggel fél négy órakor.

Vajda János.

Tegnap reggel kilelte a hideg s egész nap didergett. Délután 5 óra tájban láza keletkezett és elaludt. Fél sem ébredt többé. Már reggel 7 óra tájban lélekzetvétele lassabbodni kezdett s egy óra múlva teljesen elállott. Mikor dr. Müller szokása szerint 1/9-kor meglátogatta, már halott volt. A halál híre hamar bejárta a fővá-

rost s uton, utfélen az volt a beszéd tárgya. Az ismerősök, jóbarátok, írók, művészek egymást érték lakásán.

Petrik Ottó egyetemi tanár, a kórboncz-tanintézet igazgatója kijelentette, hogy a bonczolást okvetlen megejti; bonczolás után az Entreprise emberei vagy az elhunyt lakásán, vagy a Rókuskórház kápolnájába felállítják a ravatalt.

Az utolsó időben az ősz költő már keveset írt. Deczember végén egy levelet intézett a Kisfaludy-társaság titkárához, melyben a Palágyi testvéreket tagokul ajánlja.

Már ebben is aggasztóan festi betegségét. Halála előtti héten hétfőről keddre virradóra verset írt, „Hosszu éjjel” címmel, mely befejezettségében is erőteljesnek mutatja Vajda szellemi erejét. Tervezett egy történelmi tragédiát Dózsa Györgyről, hátra hagyott több drámai töredéket, nagyon sok lapokban elszórva megjelent cikket. Irodalmi hagyatéka nagyon gazdag, csak ha majd az elszórva megjelent apróságok, tárczák össze lesznek gyűjtve, fogjuk látni, mily nagy elmét bírtunk az elhunytban.

A költő hatyudalát nővére: Róza engedelmével itt közöljük:

Hosszu éjjel.

Óh, te csodás, dicső természet!
 Érthetlen földi hangya-észnek —
 Méhadbe látni lehetetlen,
 De épp ez űzi, hajlja lelkem.

Bánt a homály és nem hágy békét,
 Keresni a dolognak végét,
 Ha tul a szent, a szűzi fátylon
 Lehetne még valamit látnom!

Amit nem látott még a többi
 Halandó tépelődő földi,
 Ha már nem is érthettek téged —
 De mi vagyok én, mi a lélek?

Óh mert közelg ép a nagy óra!
 Már készülődik bucsuzóra,
 Testből a lélek válni készül,
 Mint kard kiröppen hüvelyéből.

Csodák csodája, tündérjáték,
 Minden csalóka, látszat, árnyék,
 A roppant tömeg tehetetlen
 A lég, a pusztá lég — a minden!

Óh égbolt szörnyeteg nagysága
 Benne a földek sokasága
 Mint öntudatlan csecsemője,
 Ugy ring a légi anya-ölbé.

Hol vége változó anyagnak
 Kezdődik, a mi meg nem halhat,
 Az, a minek nem kell születni —
 Elmulhat-e a lég? a semmi?

A Hymalaya tehetlen rög,
 A lepke, mely fölötté röpköd,
 Egy porszemét megmozdíthatja,
 De ő tür, el nem riaszthatja.

Anyagban nincs erő, sem élet,
 Mi hát a láthatatlan lélek,
 A foghatlan, testetlen semmi
 Mely volt, van s örökké fog lenni.

És hogyha így? ki tudja? Hátha?
 Mint örök mécs, leül halmára
 S ott megmarad, ha meg nem halhat,
 Örökkésirő öntudatnak?

Siratni azt a drága testet?
 A melybe, ime, férgék estek,
 Holott elébb még általjárta,
 Lobogva égő kéjek lángja

Siratni a siralmak-völgyét,
 Ez éden sok tilos gyümölcsét,
 Hol bünbe esni olyan édes
 S jön a halál s egyszerre végez.

Az állandó színház visszavetve.

Nagyvárad, 1897, január 18.

Szegény Sisiphus görgeti egyre a nehéz kősziklát a meredek hegyen és midőa már-már célhoz ér, kárba megy a verejtékes fáradság, kezdheti újból a munkát...

Minden hasonlat sántít, ugy ez is, mert a mi közczélunkat nem csak a magasból vetik vissza folyton, hanem önmagunk is sokszor rántjuk vissza hallatlan kislelkűséggel.

Az a folytonos, hosszantartó küzdelem, melyet az állandó színház érdekében folytattunk, érzékenyekké tett bennünket; fáj minden, mely halogatás, mely a várvavárt czélt távolítja tőlünk; megremegtet minden kis akadály, mely munkánk útjába áll.

Ezért fogja el balsejtelem az állandó színház minden igaz hívét, midőa látja, hogy most ujra kifogásokkal tarkázva érkezett vissza a tervezet a minisztertől. Ujra eltelik egy pár hónap, amíg a vélt hiányokat kioltogatják.

A miniszter észrevételei olyannyira lényegbe vágók, hogy nem is tudjuk bizonyos — a mérnöki hivatalt érintő — malitia nélkül megérteni azokat.

Miért is van, hogy a kontinens leghiresebb színház építő czége épen nekünk tud oly tervet készíteni, melyen minduntalan hajba kaphat a város és miniszter? Miért nem mehet nálunk semmi sem simán, miért nem létesülhet nálunk semmi kinos és hoszszadalmas vajudás nélkül?...

A miniszteri leirtat a következőképen kangzik.

A városban építendő állandó színházra vonatkozólag a Felner és Helmer czég által elkészített terveket és költségvetést a kereskedelemügyi miniszter ur által műszakilag felülvizsgáltatván, annak alapján a város közönségét a következőkről értesitem.

A második emeleti alaprajzban a B—B és c—c betűkkel jelzett pillérek és az álló-helyek mögötti körív alaku falak az első emeleti boltzatokra vannak állítva. Miután a terv szerinti boltzatok a pillérek és falak tartására megfelelő hordképességgel nem bírnak, a mennyezet szerkezete oly módon alakítandó át, hogy az oszlopok megfelelő szilárdságu vastartókon nyugodjanak.

A nézőtér és szinpadi födélzet részletrajzok hiányában megvizsgálható nem volt, minélfogva felhivom a város közönségét, hogy a szóban levő tetők szerkezetére vonatkozólag részletes terveket és erömütani számítást készíttessen s azokat megvizsgálás végett hozzám terjessze fel.

Tekintettel azon körülményre, hogy a becsa-

tolt költségvetésben számos munka nemcsak összegezve van kimutatva, s csak szám szerint vizsgáltatott át, annak összegét 304,759 frt 74 krban állapítom meg. Meg kell azonban jegyezni, hogy a színház alájárója a kiegyenlített földszin felett a költségvetés szerint 1.30 m. magasra s az alapfalak a homokos agyag-rétegre alapozva vétettek számításba. Ha az alapjáró tervszerűleg 2.30 m-re emeltetik, az építési költség összege 3460 frttal, s ha szükségesnek mutatkoznék az alapfalakat egész a kavics réteggig alapozni, a költség-összeg még további 4126 frttal emeltnék.

Végül fel kell még említenem, hogy az épület homlokzati rajzán látható s mintegy 7000 frtra tehető kőalakzat, valamint a mintegy 12000 frtra rugó feljáró rámpa a költség-előirányzatba felvéve nincsen.

Ennélfogva a múlt évi október hó 13-án tartott tanácsülésből 17171. sz. a kelt tanácsi jelentés csatolmányainak visszaküldése mellett felhívom a város közönségét, hogy a tervet és költségvetést a fentiek szerint módosítsa, illetőleg egészítse ki és aziránt nemkülönben az építési költségek mikénti fedezése iránt közgyűlésileg határozatot hozzon és azt hozzám mutassa be.

Budapesten, 1897. évi január hó 10-én.

A miniszter helyett:

Latkóczy Imre,
államtitkár.

H I R E K.

* **Regényünk.** Mai számunkban kezdtük meg **Leánder** vig regényének közlését. A kitűnő regénnyel és a tetszetős külalakokkal — azt hisszük — sikerült kinyerünk a közönség teljes tetszését. Ujjonnan belépő előfizetőink e regény kezdetét külön lenyomatban kapják meg. Alkalmoszerű talán e helyen utalnunk arra az előnyös változásra, mely a Hétfői Értesítő minden rovatára kiterjeszkedett.

* **Halálozás.** Lapunk zárta előtt vettük a ssmoru hírt, hogy **Kálmán Ferencz**, néhai **Kálmán József** dr. atyja reggel fél 5 órakor szívhűlésben meghalt. Az elhunyt a **Léd-rer** és **Kálmán** féle szeszgyár egyik alapítója volt és halálát előkelő, kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése holnap kedden 3 órakor fog végebe menni saját lakásáról.

* **Hírlapirók bálja.** A vidéki hírlapirók szövetkezetének nagyváradi fiókjá ma délelőtt 11 órakor a szokott helyiségben ülést tart, hogy előkészületeit megtegye a jövő hónapban tartandó hangversenyre és bálra.

* **Iparos ifjak vasárnapja.** A megszokott érdeklődés mellett folyt le tegnap az iparos elem szellemi tökélesítésének előmozdítása végett szervezett népszerű előadások 9-ik vasárnapja. **Dr. Potássy János** középisk. tanár ez alkalommal a vizről (bemutatókkal) tartott előadást fizikai, kémiai és közegészségi szempontból. Továbbá ismertette az ásványvizek, vízvezeték és artézi kutakat. Sikerült kísérleteivel egészen fél 1-ig lekötötte szépszámú hallgatósága figyelmét. Közlebbi felolvasás jan. 24-én leendő a polgári isk. rajztermében. A tegnapi előadás csupán a kísérletek teljes bemutatása végett kivételesen tartatott a reáliskolában.

* **A legkevesebb anyós.** Pusztulnak az ideáljaink. A nemzet csalogánya is anyós lesz uemsokára. A szárnyára eresztett csalogányfiók új fészket épít magának, s ez a mi filiszter fogalmaink szerint rendszeren egy árnyat von maga után — az anyóst. A csalogányok társadalmában azonban valószínűleg más törvények uralkodnak, az az árnyék ott nem kellemetlen; de hogy is lehetne kellemetlen egy olyan borostyán-erdőnek az árnyéka!

* **Czirkusz Volpi.** Elvezetés estélyben részeseinek azok, kik mostanában a czirkusz előadásokat látogatják. Ugyanis a director kitűnő művészeket szerződötten, kik egészen új mutatványokkal gyönyörködtesik a publikumot. A **Gronetia** család valóban ritka ügyességgel produkálják repülő mutatványaikat. Azonkívül a czirkusz igazgatója gondoskodott arról, hogy változásokat tegyen a programban, a mennyiben Bécsből — mint jelenti — ide szerződött a hírneves **Richter** társulatot 14 lóval, férfi és női jockeyekkel. Az új társulat a napokban fog megérkezni.

A kerületi betegs. pénztárból.

— Havi ülés, 1897 január 17. —

Láng József elnöke alatt vasárnap délelőtt saját helyiségében tartotta meg a kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósága rendes havi ülését, mely alkalommal jelen voltak:

Láng József elnök, **Stern Herman** alelnök, **dr. Moskovits József**, **Jelinek Ferencz**, **Basch Lőrincz**, **Huszár Adolf**, **Kemény L. Ignác**, **Zimmer Károly**, **Markovits József**, **Bánffy Sámuel** igazgatósági tagok. **Lefkovits Lipót** felügyelő-bizottsági tag, **dr. Altmann Jakab**, **dr. Jakab Lajos** pénztári orvosok, **Sarkadi Ignác** titkár és **Recht Sándor** pénztáros.

A múlt ülés jegyzőkönyveinek hitelesítése után az igazgatóság kapcsolatosan tárgyalás alá vette a napi rendben levő új állásokra vonatkozó jelentéseket és ezekhez képest határozta, hogy **Recht Ignác**ot 1897 január 1-től és **dr. Barna Ármint** 1897 február 1-től hivatali minőségükben megerősíti. Utasították titkárt, hogy lehetőleg a jövő ülésre mutassa be a fegyelmi szabályok tervezetét is.

Tudomásul vették titkárnak a debreczeni utjáról és az év folyamán tartandó kongresszusra vonatkozólag adott jelentéseit.

A rovincsoló bizottságba egyhangulag három havi idő tartamra **Jelinek Ferencz** és **Zimmer Károly**, a szűkebbkörű bizottságba **Stern Herman** és **dr. Moskovits József** igazgatósági tagokat választották be.

Lázár Ignácznét, **Szilágyi Sárát**, **Weisz Szálit**, **Kovács József**znét, **Goldstein Szálit**, **Kovács József**et, **Lázár Ignác**ot, **Szabó Lajos**znét, az önkéntes tagok csoportjába felvették.

Markovits Ignác és **Weinberger Herman**, kérelmét kedvezőleg intézték el.

A kereskedelmi miniszternek a zárszámadást jóváhagyó, valamint a kért vasuti bérletjegy megtagadása tárgyában leérkezett leiratát tudomásul vette az igazgatóság; utóbbit azonban a kiállításba helyezett kongresszusnak bemutatni határozta.

Zách Illiené panaszát kiadta az igazgatóság illetékes elintézés végett az elnökségnek.

Hintalan Ede érmihályfalvai iparos ajánlatát ezuttal elfogadhatónak nem találták.

Sarkadi I. titkár évzáró jelentését eljenzéssel vette tudomásul az igazgatóság és úgy a tisztikárnak, mint az iparhatóság képviselőitében jelen volt **ifj. Rimler Károly** rendőrkapitánynak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az elért sikerekért.

A **Wuck M.** és fiai céggel kötött egyezséget az igazgatóság jóváhagyta és utasította az elnökséget, hogy erről nevezett céget értesítse ki és a lefizetett összegről küldje meg a nyugtát.

Egyébb folyóügyek és indítványok követték ezután tárgyalásra.

A pénztár érdekében egész éven át fardozott nagy szalontai rendőröket 48 koronával jutalmazták; **Szemán János**nak újabb 20 hétre engedélyezték a sérvkötő használatát; **Weinberger Lajos**nak az általa bemutatott kérvények értékét 25 százalék levonással kintalták; **Kövári Samu** belényesi lakost újabb kérelmével is elutasították.

Titkár jelenti, hogy a nagyméltóságú kereskedelmi miniszter ur a pénztár 4782-896 számú felterjesztésére körrendeletben utasította az anyakönyvi hivatalokat, hogy a pénztári tagok részére jogviszonyaik lebonyolításához szükséges anyakönyvi kivonatokat bélyeg- és díjmentesen kiszolgáltassák.

Elnök jelentette ezután, hogy a pénztár újévkor testületileg tiszteltgette a főispánnal, polgármesternél, alispánnal, a főkapitánynál és mindenütt legjobb jóindulatu fogadtatásban részesült.

Jelenti továbbá, hogy az iparhatósági negyedéves vizsgálat is megtörtént és indítványozza,

hogy az érdeklődésért **ifj. Rimler Károly** főkapitánynak szavazzanak jónyvi kivonatot.

Az igazgatóság eljenzéssel emelte határozattá az elnök indítványát,

ifj. Rimler Károly elismerő szavak kíséretében jelentette ki, hogy az igazgatóság előtt is csak ismételheli, amit már különben a vizsgálatkor mondott. Örömmel tölti el a hatóságot a tapasztalt rend, és meglepők azok az ujtások, melyek igen praktikusoknak bizonyultak és az ügykezelést teljesen pontosá tették.

Elnök a főkapitány e nuncziációi után az ülést bezárta.

Egylet.

A „Magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők egylete”-nek nagyváradi kerülete tegnap, vasárnap délelőtt 11 órakor a „Zöldfa” kistermében tartotta meg évi tisztújító közgyűlését, melyen **Boncz Tivadar** alelnök elnökölt. A gyűlés első tárgyát az évi jelentés képezte, melyet **Csatári Sándor**, olvasott fel, **Novák Gusztáv** a számvizsgáló bizottság jelentését olvasta föl, melynek alapján a pénztárnoknak a szokott óvások mellett megadták a felmentvényt. Ezután elnök, miután a szav. szedő bizottság tagjaiul **Steininger Sándor**, **Simon Jakab**, és **Zeman Jánost** nevezte meg, a gyűlést a szavazás tartamára fölfüggesztette. Az új tisztikar következőleg alakult: Elnök lett: **Pérl István**, Alelnök: **Boncz Tivadar**. Pénztárosok: **Friedmann Bernát**. Jegyző-ellenőr: **Falinyó István**. Könyvtárnok: **Zeman János**. Gondnok: **Weinberger Bernát**. Választmány: **Sarkady József**, **Weisz Bernát**, **Bozóky József**, **Simon Jakab**, **Csatári Sándor**, **Guttman Jakab**.

* **A nagyváradi ipartestület közgyűlése.** Tegnap, vasárnap d. e. 9 órakor tartotta meg a nagyváradi ipartestület ez évi közgyűlését a tűzoltó lakotya nagytermében. A közgyűlésen **Bertsey György** elnöke alatt mintegy 400 tag jelent meg. Miután elnök a gyűlést megnyitotta, **Jankovich János** főjegyző felolvasta az előjáróság évi jelentését.

E jelentés magában foglalja az ipartestület 3 évi történetét, megemlékezik az ipartestület működéséről s mindazon intézményekről, melyeket az előjáróság az egylet tagjai érdekében megvalósítani jónak látott; majd áttér a zárszámadásra s konstatálja, hogy ez évi összes bevétel 9698 frt 78 kr volt; ismerteti a hivatali ügykezelést s előterjeszti a közgyűlés tárgysorozatot ezután a jótékonyági a zárszámadásáról emlékezik meg, ennek 1896 évi állagát 12491 frt 81 krban állapítja meg, majd a testület vagyoni mérlegét ismert, mely szerint az egész vagyon 89067 frt 15 kr tesz ki, s bemutatja az 1897-iki költség-előirányzatot, végül kérve a közgyűlést ezeknek jóváhagyására, tisztviselőket viselt állásukról lemondanak.

Ezek után közgyűlés megválasztja közfelkiáltással elnöknek továbbra is **Bertsey Györgyöt**, előjáróknak:

Andriska Károly, **Babrik József**, **Bartos Bodog**, **Balogh Mihály**, **Bodnár János** bádogos, **Czigelt József**, **Czeglédy Jenő**, **Dévald Mihály**, **ifj. Cser János**, **Daday József**, **Gyagyovszky Viktor**, **Gábor János**, **Mokry János**, **Milibák József**, **Óváry Lajos**, **Rendes Vilmos**, **Plander Sámuel**, **Rozslay Géza**, **Voszka Ferencz**, **Weisz Károly**, **Nagy József** mázoló, **Széles Lajos**, **Han László**, **Szegedy József**, **Tarsoly Ferencz**, **Gyöngyösi Gyula**, **Leitner Lajos**, **Stern Lipót**, **Péchy Antal** és **Mészáros József**et.

Számvevőknek:

Vlad Ágoston, **Diósy Soma**, **Mihálovics Jánost**.

Előjárói póttagok, illetve segélypénztári kiküldötteknek:

Hegedüs József, **Fehérvári Dezső**, **Bogdán József**, **Mitteiler Ede**, **Han Lajos**, **Gál László**, **Stagl Kálmán**, **Nozák Rudolf**, **Voncz Zsigmond**, **Sziládky Ernő**, **Kurecz Ignác**, és **Koresmáros Lászlót**.

Ügyészek:

Vágásy Imrét.

Ezek után elnök áttért a beadott indítványok tárgyalására.

Klein Ignác és társainak azon indítványát, hogy azon tagok, kik 10 évig rendszeren fizették a tagsági díjat a további fizetések alól felmentessenek, a közgyűlés elutasítja.

Még sok kisebb ügy elintézése után a közgyűlés, 12 órakor ért véget.

A színház megszavazva.

Nagyvárad, január 17.

Egy öreg polgár küldte be hozzánk e sorokat:

Hatvanöt esztendeje terveződik a nagyváradai állandó színház, folyik a vita mellette, elene, végre a jó Isten kegyelméből megérem, hogy az építését megláthassam.

Legjobban csodálkozom, hogy a vendéglős polgártársak és a bizottsági tagok ellene szavaztak. Hiszen egy város közönsége, idegen vendégei, a hol téli színház van, egészen másképp osztja be szokásait, s épen a vendéglői társas összejövetelek színház után élénkebbek.

Eltelkintve attól, hogy környék, a megye, lakosságát is bevonzza. Így áll a dolog a kereskedő szempontjából is.

Állandó színházba járó közönség többet ad a csinra, öltözködésre stb. Kulturális szempontokat én nem is emlegetek, azzal e művelt városban tisztában van mindenki.

Azzal meg én vagyok tisztában, hogy arra való direktornak jó szezonja lesz. Most a télen is láttuk, hogy a legprimitívabb majom cirkususz esőben, sárban esteiken át egészen tömve volt. Mert hát a napi fáradtság után valami után vágyódik a halandó, s azt veszi, a mit kap.

Különbén a közgyűlési színházi vita, s a színházi direktorium kérdésének élénk harca mind a színház szükségessége mellett szól, még ha egyik, másik palástolja is.

Nem nyilatkozom erről a dologról, meg kell hajolni a győző, a többség előtt. Ugy is csak egy esztendei pünkössti királyság az egész.

Nem vesztett volna a város a Megyeri évad alatt, s reméljük nem fog veszteni a Leszkay szezonnal.

Azt azonban remélem és óhajtom, hogy czzel az évaddal kivonulnak a muzsák a rozszant fabódéból, az utolsó felvonás csengettyűje legyen az ő lélek harangjuk, s muljék el rólunk, tőlünk békével!

— G.

Jurista-bál.

— Nem reklám. —

Nagyvárad, január 15.

Aki azt hiszi, hogy a jurista-bálról akarok írni s esetleg reklámot óhajtok annak csapni csalódik. Ujságíró barátaim amugy

is kiterjesztik mindent felölelő figyelmüket a bál idény e kimagasló eseményére s végre is, a „jurista-bál“ czim maga a legjobb reklám.

Ehelyett azonban arról akarok ezuttal szólni, hogy a jurista-bált milyen szempontból tartom ötvendetesnek s ezen okból, fontosnak is.

Az utóbbi években ez jó formáu az egyetlen alkalom, ahol az egész jogász-közönség találkozik s egy estét közösen tölt el. Ahhoz szó sem fér, hogy a fehér asztal mellett való találkozások már igen sok esetben sok üdvös dolgot eredményeztek, néha többet, mint ha órák hosszúig tárgyalnának komoly arccal és nagy gesztusokkal.

A birói s ügyvédi kar — a juristák taborának zöme — a gyakorlati életben csak hivatalosan érintkezik egymással. A bíró ítélő asztalánál ül; az ügyvéd előtte tárgyal; ez a helyzet általában. Arra, hogy a bíró és ügyvéd mint emberek, barátok, jogászok együtt találkozzanak, kevés kivételt leszámítva, alkalom nincs. A birói kar, legalább Nagyváradon, nem szokott tartani közös összejöveteleket, legfeljebb néhány bíró családjá gyűl együvé; az ügyvédek is egy évben egyszer rendeznek társas összejöveteleket s ha ez alkalmakra a birói személyeket meghívják is, legfeljebb néhány fiatalabb tag jelenik meg.

Mi ennek természetes következménye? Hogy a bíró s ügyvéd közt általában még mindig az a merev viszony létezik, mintha idegenek lennének egymással szemben, pedig a közösen támogatott ügy: a igazság ügye talán többet nyerne akkor, ha kölcsönös barátsággal erősítenék oszlopait.

Nem azt akarom ezzel mondani, hogy ma a birói és ügyvédi kar között rossz viszony uralkodik. Sőt készséggel elismerem, hogy bírónk tulnyomó része előzőkeny, udvarias modort tanusit a velük tárgyaló ügyvédekkel; de ennek dacára lehetetlen naponta nem észlelni a különb-

séget, amely a két foglalkozású osztály közt fenáll s amelynek elenyészése közös érdek s kötelesség volna.

Arról minczen szó, hogy ügyvédek és bírák puszi-pajtások legyenek, mert ez sem volna előnyös az ügyre; ámde van egy helyes közélet, amelyet követni helyes és okos dolog lenne.

Az említett két osztályon kívül aztán ott vannak a közigazgatás, pénzügy s közlekedés szolgálatában álló jogászok, akik igazán csak is hivatalosan kerülnek össze némelykor, ha csak egyiket-másikat közülök magánviszonyok, vagy baráti és családi kötelékek nem fűznek össze.

A jurista-bál eszméjét örömmel üdvözölhetjük tehát azért is, mert ez egyikét fogja nyújtani ama ritka alkalmaknak, amikor a jog tágas mezejének különféle részein munkálkodók összejönnek, egy társaságot képeznek, és legalább néhány órára láthatlanná teszik azokat a különbségeket, melyerang-fokozat és osztály tekintetében ma — sajnos — fennállanak.

Nagyon kívánatos volna, ha ez a találkozás megkezdője volna a juristák jövőbeli szorosabb ismeretségének; hogy ebből fejlődne ki az a benső baráti viszony, mely az egyeseket összeköti és az ügynek, melynek mindannyian szolgálatában állunk, ártalmára nincsen.

Ebből a szempontból örömmel üdvözölöm a jurista-bált és a jelzett irányban is nagy sikert kívánok!

Dr. Adorján Ármin.

Amerikai házasság.*)

Írta: Bret Harte.

Dr. Blacke, New-York város legifjabb ügyvéde volt, s már is egész sereg kliens választotta képviselőjének.

*) A nemrég elhunyt írónőtől adjuk e kitünő elbeszélést, mintegy nekrológ helyett. Bret Harte „Tamás bátya kunyhója“ című regénye egymaga forradalmat csinált, lérelhozta a rab-szolgák felszabadítását. Nincs nemzet, mely ne fordította volna le a maga nyelvére e kitünő regényt.

táhat megrántotta a csengettyűt avult zsinórját és az öreg Sipos ordináncznak meghagyta, hogy az alkaptányokat és rendőrbiztosokat azonnal koncentrálja be a vásártérre.

A tisztviselők meg is érkeztek egymásután a főkapitány elé és azonképen távoztak vissza a nyert értesítés után.

Keresett, kutatott mindegyik, de hát — amint mondani szokták, a »véletlen« mindig a legjobb rendőr.

Recht Ignác akkori rendőrbiztos ugy 11 óra tájban a »Budai«-féle kis korcsmába ment be falatozni.

Alig ült néhány percig, egy oláh ajku fiatal 20—22 éves suhancz vonta magára a vendégek figyelmét.

Botjával nagyot ütött az asztalra és bort kért nagy garral, mutatni akarván a vele egy asztalnál helyet foglalt két hajcsárnak, hogy ő a legény a csárdában.

A »domne zeut« is pattogtatta közben néhányszor.

A korcsmárosné nem birt vele, hiába figyelmeztette, hogy még más vendég is van a szobában, Recht tehát leíftette.

A legény megjuhászodott és közben egy perzekutor lépett a másik szobába, aki sugott valamit a rendőrbiztosnak, a nagyhangu legény pedig szépen kiszökött ezalatt az utcára.

Recht utána . . . és megkezdődött a versenyfutás a vásári publikum nagy meglepetésére.

A rendőrbiztos zavarából egy pékinas mentette ki, mert zsemle-kosarával hátán a menekülő elé vetette magát és az felbukott.

Recht egyenesen rá . . . Megkezdődött ezután a viaskodás. Hemperegtek a földön egy darabig, mindaddig, míg a czédulaháztól megérkezett a segítség.

A megfutamodott vitéz erre megadta magát,

A „HÉTFŐI ÉRTESSÍTŐ“ TÁRCZÁJA.

Jeremiás.

— A „Hétfői Értesítő“ eredeti tárczája. —

Írta: Nagy Endre.

*Komor levek homályában,
Rejtett zugban áll egy szobor.
Jeremiás, a gyászoló,
Mint kövé vált fájdalom.*

*És megálltam előtte én
És ránéztem könnyes szemmel
S könnyes szemem rezgő fénye
Tapadt rideg testéhez.*

*Életre kelt a holt márvány
Fájdalomtelt nézésemtől
S Izrálnak örök gyásza
Szólt le a talapzatról:*

*„... Rommá lön az Ur hajléka,
Kőhalmazzá Jeruzsálem;
Járom alatt a hős ifjak,
Megölee a csecsemők!...“*

*Pogány ellen tivornyázott
Az Istent szent hajlékában,
Hitetlenek ittas serge
Az oltáron tánczot járt...“*

*Es e sívár pusztulásban
Remény rezgett sirásomban,
Mert járnában is hős volt a
Leigázott Izráel!...“*

*... Megszűnt a gyász Izráelben,
Kövé jótét övedzi őt,
Ma már úszik szabadságban,
Es lehullt a rabbilines...“*

*S mégis mostan kétség gyötör,
Reménytelen, sőtét kétség.
Oh, mert gyáva szolgálattelkek
Elvezik a szabadságot!...“*

Rendőrök hajdan és most.

A „Hétfői Értesítő“ eredeti tárczája.

Írta: Sarkadi Ignác.

Abból az alkalomból, hogy városunkban a mult héten egy éjszakán hat betörést követett el valami ügyes gazember, olyan epizódok merültek fel előttem a multból, melyek rendkívül érdekes adatokat szolgáltatnak annak a bizonyítására, hogy milyen más világban éltek hajdan a mi rendőreink.

Nagyvásár volt; akkor még joggal nevezték így az országos vásárokat, mert Nagyváradon ilyenkor alig fért el egyik ember a másik mellett, úgy pezsgett, forrt a kereskedelem, virágzott a kisipar.

Szóval nagyvásár volt és így magától értetődik, hogy a cigányok, zsebvágók, tolvajok még akkor virágzó korában a rendőrségnek is izgatottabb, fáradságosabb szolgálatot kellett teljesíteni.

A lázas lőtás-futás közepette egyszer csak megérkezik egy hivatalos távirat:

Csercsel rablóbandája a hét elején negyven sertést rabolt el Belényes vidékén egyik uradalmi csürhéből fényes nappal, állítólag nagyváradi vásárra hajtotta. Nyomozást kérünk.

A főkapitány megnyomta — pardon még akkor nem volt a hivatalos szobában villanycsengő —

Mint tekintetes kereskedő-család sarja kelle-
mes külsejével, megnyerő modorával, kitűnő szó-
noki tehetséggel megáldva, nem csoda, ha az öre-
gebb kollégák irigyszemmel néztek reá. De ő ezzel
nem sokat törődött; gondtalanul nézett a ke-
csegtető jövő elébe, azon édes reménnyel, hogy
nehány év múlva a city első jogtudósai közé lesz
sorolva.

Egy szép délelőtt szokatlan csend volt az
ügyvéd előszobájában.

Dr. Blacke gondolatokba elmélyedve ült
s előtte az íróasztalon egész halmaz akta
feküdt. — Éppen munkához akart kezdeni, mi-
dőn az ajtón félnék, halk kopogás hallatszott. A
»szabad« szóra megnyitott az ajtó, s egy bájos ifju
hölgy lépett be. Az ügyvéd meglepetésében oly
ügyetlenül ugrott föl helyéből, hogy az íróasztalon
levő irományok nagyobb részét a földre rántotta.

Végre meglepetéséből annyira magához tért,
hogy a hölgyet ülésre kínálhatta meg, s kívánsá-
gát kérde.

Ugy látszott, hogy az ügyvéd zavara, melyet
megjelenésével okozott — örömet szerzett a le-
ánynak.

— Egy nagyon különös ügyben szeretném az
ön tanácsát és segélyét kérni kezdé zavartan —
»ennek sikerétől függ egész boldogságom« — csak-
hogy ez a dolog oly kényes természetű, hogy
végtelen önmegtagadásomba kerül önt beavatni.

— Kérem, legyen bizalommal, bátorítá alig le-
küzdhető kíváncsisággal az ügyvéd, számíthat
hallgatásomra, hiszen mi ügyvédek, félig gyóntató
atyák is vagyunk. Minél bátrabban és részleteseb-
ben közli velem az ügyet, annál sikeresebben mű-
ködhetek a kegyed érdekében.

— Hát legyen — mondá kis szünet után szem-
lesütve s mélyen elpirulva a gyönyörű leány.

— Én egy fiatal emberbe vagyok szerelmes,
ki bir mindazon tulajdonokkal, hogy engem boldo-
gítson — az egyedüli akadály az, hogy ő gazdag,
míg én szegény vagyok — az ő atyjának szeren-
csés vállalatai voltak, az enyémmel ellenkezőleg.
Lennék oly gazdag, mint ő, úgy családja örömmel
mondana »igen« — de én birni akarom őt.
A leány szavai majdnem sírásban fultak el.

— Valóban megfoghatatlan, viszonzá szemei-
ben a bámulat és sajnálat kifejezésével Blacke
— hogy egy férfi ilyen materiális legyen ennyi
báj és szépséggel szemben — de hát sajnós, itt
nálunk, mindennek alapja a dollár — Hogy se-
gíthetek itt?! Mit szándékszik tenni?

— Először is az ön tanácsát akarom kikérni,
jelöljön nekem utat és módot, mint kényszeríthet-
ném a fiatal embert arra, hogy engem nélkül ve-
gyen?

A doktor urnak nagyon tetszett a naiv val-

lomás. Rövid gondolkodás után viszonzá: „igen
boldognak érzem magam, ha boldogságához hozzá
járulhatnék — s kegyedet ily dicséretreméltó vál-
latban támogathatnám. Annak a fiatal embernek
igen hálátlan individuumnak kell lennie, ha valaha
panaszokna a csel fölött, melyet ajánlani fogok;
tessék ide figyelni: tudom sikerülni fog vele be-
szélni, igyekezzék ügyünk biztosságáért a tár-
salgást a házasságra terelni s ha lehetséges volna,
akár csak tréfából is ily forma nyilatkozatot töl-
nyerni: „mily boldogok volnánk mi, ha egymásé
lehetnénk — vagy ehhez hasonló. Intézte egy-
szersmind a dolgot úgy, hogy két tanu — lehet
az két barát is — az egészről tudomással birjon,
hogy aztán törvény előtt is állíthassák a hallot-
takat.

Ha ez kegyednek sikerül, úgy kezeskedem,
hogy törvényeink segélyével kényszeríteni fogjuk
hymen járma alatt meghajolni, mert oly együgyű
csak nem lesz, hogy a nyilvános szegényt s a tör-
vény ítéletét a boldogító tárgyak elébe helyezze!

Kíváncsian igyekezett a jogtudós a boldog ha-
landónak nevéét megtudni — de a leány a kérde-
zősködésekre zárkózott lett s nemsokára azon ígé-
rettel távozott, hogy néhány nap múlva eljön,
védelmezőjét az ügy haladásáról tudósítani.

Nyolcz nap elteltével az ügyvéd belépni látta
szép kliens-nőjét, s alig engedett neki időt a leülés-
hez — kérdésekkel ostromolta.

— Hát hogy vagyunk? megfogadta a tanácsot
és hogy sikerült?

— Azt hiszem, sikerülni fog és ezt csakis
önnek köszönhetem doktor ur — felelé s egy
meleg pillantást vetett reá.

Megvan a két tanu?

— A mi azt illeti, úgy négygyel rendel-
kezem.

— Bravo ez helyes, ujjongott az ügyvéd
megelégedésében kezeit dörzsölve.

Ezután élénken társalogni kezdtek.

A leány most nem volt oly zavart és Blacke
is közlékenyebb lett. A dolog a legnagyobb kedé-
lyességgel lett megvitatva és a teendők megbeszélve.
Hány csipős megjegyzést kellett a szegény ártatlan
házasság-áldozatnak eltűnnie, kinek még csak sejt-
telme sem volt semmiről!

Az idő telt, s a kliensek, kik az előszobában
várakoztak, türelmetlenkedni kezdtek s ennek már
lábaikkal is kifejezték azt.

A hölgy ezt észrevette és menni készült. Az
ügyvéd udvariasan kikísérte és felszólította, hogy leg-
közelebb a tanukat hozza magával, hogy utasítást
adhasson nekik, mit mondjanak majd a tör-
vény előtt.

Alig mult el három nap, megjelent a leány,
arca sugárzott és szebb és kedvesebb volt, mint
valaha.

— Köszönöm, nagyon köszönöm ügyvéd ur
— minden a legjobban sikerült, kétszer találkoztam
és beszéltem vele. — Egész határozott kife-
jezésekben beszélt a házasságról s ő nehányszor
kedvező nyilatkozatot is tett s úgy tudtam beren-
dezni, hogy tanuim mindent hallottak, s a hallotta-
kat készek esküvel is erősíteni.

— Eljöttek a tanuk? kérde Blacke elragad-
tatva az érdekes per biztos sikerétől?

— Igen itt vannak s künn várakoznak.

Lehet-e a vallomásukban bizni?

Kérdés, hogy megfigyeltek-e mindent kellőképp?
— Ez iránt teljesen nyugodt lehet, felelé a
leány mosolyogva — a négy tanu a mellékszobá-
ban volt — és mindent hallott.

— Kegyed valóban angyal, s azonfelül okos
és bájos teremtés — az a fiatal ur igazán szerencsét
kívánhat sorsához — melyet tudtán és akaratán
kívül készítettünk számára. Ez a legszebb ügy, me-
lyet még eddig képviseltem és életemben képvil-
selni fogok! De most már nem szabad tovább
vonakodnia, azirigylésre méltó áldozat nevéét meg kell
mondani! Csak nem léphetek fel vádbeszédemmel,
ha még az ellenségem nevéét nem is ismerem!

Menekülésre többé az illető ügy sem gon-
dolhat.

— S megvan ön e felől határozottan győ-
ződve?

— Teljesen! szokásaink és törvényeink a
házasságkötést pártolják, tehát nincs számára más
menekülés, mint vagy a házasság, vagy a per a
legsomorubb kimenetellel. Hogy hívják? helybeli?
talán ismerem én is?

— Igen, doktor ur!

Kérem tehát, végre mondja meg ki ő?

— Ön maga az uram! felelé mosolyogva
s bíbor vörösség borítá arcát.

— A tanu, négy hamis kliens, kik az ajtó
mögött ülnek.

Meglepetve, szóltanul nézett az ügyvéd maga
elő, gondolatai egészen összekuszálódtak, de lassan-
lassan visszanyerte higgadságát és belátta, hogy
a terv sokkal jobban van végrehajtva, mint ahogy
ő maga azt kigondolta.

Mint ügyvéd, prédának adja e magát a nyil-
vánosság gunyjának és lehet, hogy már titokban
irigylte is a rászédett és akaratlan vőlegény kan-
didátust és nem képzelte annak sorsát oly szeren-
csétlenné.

Mindezt megfontolva, legjobbnak találta a szép,
szelleműs leányt nőül venni, ki ön maga ajánlotta
fel neki szerelmét és szívet ily eredeti módon. És
bizonyára nem lesz alkalma élete legszebb perét
megbánni.

Fordította: **Dohány Róza.**

de nem mozdult, feküdt a földön, mint aki a tor-
konragadástól beadta a kulcsot . . .

Levetették a szűrét, hogy élesztési kísérleteket
végezhesse rajta; hát csak bámultak a rendő-
rök, mikor a válláról kétszövű töltött karabin ási-
tozott feléjük.

Az élesztési kísérlet helyett aztán a pulzusát vizs-
gálták meg a veszedelmes szerszám láttára és ki-
derült, hogy még erősebben kering a vére, mint
a rendes szituációk között élő emberé.

Megkötötték és egy talyigán bevitték a ren-
dőség fogházába. A suhancz azonban itt sem
akart életjelt adni magáról mindaddig, míg a jó
hideg vizkürát meg nem unta.

Desztul domnule!

Elég uram! Ez a két szó jelentette, hogy a
delikvens megunta a dicsőséget . . .

Bevallotta aztán, hogy ő csakugyan a Cser-
cel vitéze. Ami ezután következett, az már a bírósá-
g dolga és el lehet hallgatni.

A második eset **Serenyi Guszt** bácsival, a
főkapitánnyal történt. Éjfélután hazafelé sietett a
nagypiaczon keresztül.

Akkor még a körösmenti rész meglehetősen puha
talaju volt a hulladékoktól. Még akkor nem volt
beépítve és nem egyszer történt meg, hogy az
egyptomi setétségben hurkot is vetettek a gazembe-
rek a kiszemelt áldozat nyakára, hogy kifoszthassák.

Guszt bácsi hát rendesen egy hatalmas vas-
bottal szokott járni.

Amint a Mezey-féle ház közelébe ért, nesztét
vette, hogy valaki egy boltajtó előtt guggol és az
ő közeledtére hasra fekszik.

Gyanusnak találta a dolgot és egyenesen feléje
artott. A rossz szándéku ember hirtelen felugrott
és futni kezdett, Guszt bácsi, mert felszólítására
nem akart megállani, a vasbotot utána vágta és
ugy találta az ípsét, hogy végig terült a földön.

Ekkor aztán nyakon ragadta és viaskodtak a
puha talajon mindaddig, míg a vészspolásra a
a »poszt« meg nem érkezett.

A póruljárt atyafi egy többszörös betörő volt,
aki már ki is nyitotta volt az üzletet, de munká-
jában megzavarta a főkapitány.

Mulatságos esetek is fordultak elő szép szám-
ban és ilyenkor a kollégák szurkálták is egymást
kegyetlenül, akkor még nem éltek olyan bará-
tságos összetartásban, mint most.

Megtörtént, hogy figyelmeztették a rendő-
séget egy elszegényedett báróra, aki feltűnő mó-
don pumpolja a jobb módú családokat.

Neuman László járt utána a dolognak és
a szállodában igazolásra szólította fel a különben
rendkívül elegánsan öltözött főuri sarjat.

Az mutatott is neki irást, ami bizony nem
sokkal volt különb bizonyíték, mint akár egy ár-
tatlan vizitkártya, amit a nyomdászok olcsó pénz-
ért állítanak ki százával; tanu reá Rákos (ezelőtt
Rosenbaum) V. Vilmos.

És Neumann László félvén a személyes sza-
badság megsértésétől, csak arra kérte a báró urat,
hogy boldogíton más várost a megjelenésével és
kikísérte a vonatához.

A váróteremben aztán leültek egy asztalhoz
és a báró rendelt tüzes, piros bort. Idogáltak, ido-
gáltak, egyszerre csak azon vette észre magát
Neumann, hogy a báró ur megszökött.

Pár nap múlva hozták a fővárosi lapok, hogy,
ha jól emlékszem, Debreczenben elfogtak egy szél-
hámot, aki Nagyváradon is bárónak adta ki ma-
gát és ott ugyancsak felületett egy rendőrbiztos.

Természetes, hogy a kedves kollégák siettek
a »jó fogásért« Neumannak gratulálni.

Ez is megtörtént. Igaz, pár évvel előbb, mint
amit elmondtam.

Valami nagy parádé volt és a székesegyházban
tartott mise előzte meg.

Már akkor is az volt az elv, hogy r. m. l.

A főkapitány tehát utasította a külkapitányt,
a külkapitány **Missuray** akkori rendőrbiztos,
hogy a nagy tolongásra tekintettel, a székesegyház
udvarára kocsival senkinek sem szabad behajtatni.

Missuray nem hiába volt évekig katoná,
mint rendőrbiztos is a parancshoz tartotta magát,
Az elutasított kocsik után egyszerre csat.
érkezett az akkori főispán: báró **Döry József** fogana-
ta és utána az egész vármegye tisztikara.

A rendőrbiztos megfogta a lovak kantárszárát
és tudatta, hogy nem szabad behajtatni.

A szelid lelkű főispán kinyitotta a betett kocsi
ajtáját és azt mondta **Missuray**nak:

Kérem, a főispánnak csak szabad talán?

Missuray katonásan szalutált és visszajelentett:
— Jelentem alásan, úgy szól a parancs, hogy
senkinek!

Báró **Döry** szépen leszállt a kocsiból és
gyalog ment a székesegyházba a megye kíséretében.

Mikor aztán a parádének vége volt, maga elé
idézte a főkapitányt, a külkapitányt és a rendő-
biztos.

Elképzeltető, minő drukkot állott ki a becsitált
rendőrség.

A főispán azonban nem haragudott, moso-
lyogva fogadta őket és dorgatorium helyett adott
nekik egy igen jellemző és a rendőrségekre általá-
ban ráillő tanácsot egy német idézettel:

— Der beste Weg ist die goldene Mittel-
strasse!

Vagyis magyarul: legjobb mindig az arany
középut.

Ilyen volt hát a régi rendőrség; milyen a
mostani? Azt majd megírom, vagy megírja más
tiz év múlva.

mondatokból, a mondatok szavakból, a szavak betűkből állanak.

Tulajdonképen tehát a regényírás betűk egymásmellé rovasából áll, a mi a dolgot — tekintettel arra, hogy szerző négy elemi osztályt végzett és a szépirásból jója volt — látólag könnyűnek tünteti fel.

Azonban ez még nem elég. Leon D' Arveuille jeles tan-könyvének nyolcadik oldalán ugyanis ezen szabály olvasható:

„A mi már most a dolog lényegét illeti, valóban nincs valami egyszerűbb, mint ugynevezett regényt írni. Ha jobbat nem tudunk, maradjunk azon kedvelt — és részünk-ről is jó lélekkel ajánlható — formulánál: adva van egy hős és egy hősnő; a regény elején nem törődnek egymással, a regény közepén gyűlölik és meg akarják fojtani egymást, a végén pedig halálosan belebolondulnak egymásba és vagy egy pár lesz belőlük, vagy a vízbe ugranak. A mi az eleje és vége közt történik, az a regény.“

Miután jobbat szerző nem tudott, elhatározta, hogy szorosan a sarcipőgyáros utasításához fog ragaszkodni. Mindenekelőtt is hős és hősnő után látott.

Nagy tévedésben van, a ki azt hiszi, hogy egyedül a favágás és a homokzsákok emelése tartozik a nehezebb szellemi munkák közé. Regényhez való hősök és hő-nők szerződtetése a mai világban — a midőn annyian irnak regényt a kereslet oly nagy — körülbelül oly nagy feladat, mint például meggyőzni némely vidéki város polgármesterét arról, hogy állandó téli színházra szükség van.

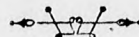
Szerző napokon és heteken át ügyelgett az utcákon; ott volt a cirkuszi előadásokon; részt vett népgyűléseken, kert mulatságokban; jelen volt a térzenéken és a tilinkó-hangversenyeken; kirándult ünnepnapokon; bérletjegye volt az európai és ázsiai vasutak összes vonalaira, és mindezen alkalmakkor az írók ismeretes mély tekintetével kutatótt hős és hősnő után.

A MÁMOR.

EREDETI REGÉNY, KÉT KÖTETBEN.

IRTA:

LEANDER.

kes, mert megláthatjuk belőle, hogy matadoraink, Maróczy és Charousek, mint küzdöttek Nürnbergben.

„A sakkjáték vezérfonala“, Dufresne, Vanderheit és mások nyomán írta *Havas Pál*. Mult századra emlékeztető kezdetleges és értéktelen kompiláció. Szerzőjének sejtelve sincs a magyar sakkirodalomról, mert különben tudnia kellene, hogy jó Márki István már 1872-ben számuzte az irodalmi sakkjátékból az efféle kifejezéseket: Torony, Lovas, Királyné etc. No és az analitikai rész szintén ilyen alapos. Különb, hogy efajta primitív szerkesztmények egyáltalán megjelenni mernek, az a mi hivatott mestereink büne, kiknek már régen kötelességük lett volna jóra való modern sakkkönyvet írni. — ha —

Vegyes közlemények.

Ascharim András kiváló balti sakkmeister mult évi december 12-én 53 éves korában meghalt. A rigai sakkegylet megalapítója, jeles sakkhumorista és a hetvenes években az orosz birodalom egyik legerősebb játzója volt.

Weekblad voor Nederland című amszterdami újság január elsején 5 felévi nemzetközi feladvány versenyt indította meg. A lap június végéig minden pályázótól legfeljebb 3 problémát (1 kettest, 1 hármast, 1 négyest) közöl. A legjobb 4 lépésű 10, a legjobb 3 lépésű 6 és a legjobb 2 lépésű 4 forintot kap. A pályázatok a nevezett hirlap sakkrovat-vezetőjéhez Loman E. J. Stonehaven Streatham, London S. W. — címre küldendők.

Bródy—Exner. A székesfehérvári mester a mult év karácsonykor Budapesten tartózkodott, mely alkalommal többek között *Bródy* Miklóssal váltott 3 játszmát, melyből Bródy kettőt megnyert, 1 remis lett. Az első játszmát jelen számunkban közöljük. Igen érdekes volna ezek után egy komoly, legalább 10 játszmára terjedő match a két mester között.

Lasker—Steinitz match A 16. és 17. játszmát s ezzel az egész matchet Lasker nyerte meg. Állás: Lasker 10, Steinitz 2, remis 5.

Ü z e n e t e k.

Dolgozatok és cserepéldányok (échange) következő címre küldendők (ad-resse): „*Heti Sakk szemle, Nagyvárád, Peregzes-utca 752.*“

H. A. — M. G. — Ch. R. Budapest. Irtam önöknek Megkapták levele-lemet? H. A.

Cs. A. Csikszereda. B. levelét örömmel vettük A küldeményért köszönet. A távízeneti verseny iránt intézkedtünk, hogy hivatalos felhatalmazást nyerjünk.

M. G. Budapest. A távízeneti versenyre vonatkozólag hivatalos felhatalma-zást kérünk Levél megy.

B. M. Budapest. Játszmáját mai számunkban találja. Folytatását várjuk.

R. B. Nagy-Beeskerek. A hármásban V a7—c5- 2 lépésben ezölhoz vezet.

(A „Hétfői Értesítő“ állandó rovata.)

II. évfolyam.

Nagyvárád, 1897. január 18.

3. szám.

Megjelenik minden hétfőn.
Ára egész évre 6 korona.

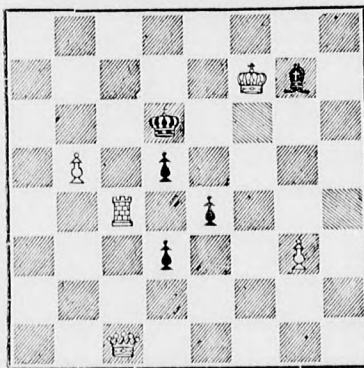
HETI SAKKSZEMLE.

SZERKESZTIK:
GESZTESI ÖDÖN és HUSZÁR ANTAL.

Szerkesztőség:
Peregzes-utca
752. sz.
Kiadóhivatal:
Kossuth-utca
19/20. sz.

87. feladvány.

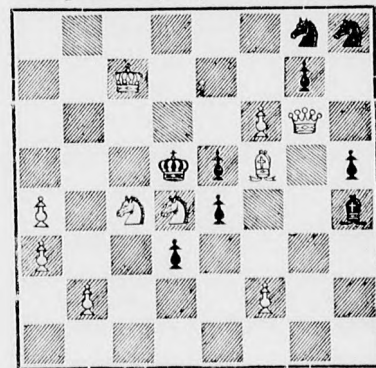
Havasi Artur, Budapest.

Mat 3 lépésben.

88. feladvány.

Csikpés Árpád, Csik-Szereda.

Mat 3 lépésben.

131. Francia játék.

Budapest, 1893. III. játszma.

Charousek.

Makovetz.

1. e2—e4	e7—e6	12. H f3—e5	H f6—g4
2. d2—d4	d7—d5	13. H e5 : g4	F c8 : g4
3. H b1—c3	H g8—f6	14. h2—h3	F g4—e6
4. F c1—g5	F f8—e7	15. f2—f4	F e7—f6 ¹⁾
5. F g5 : f6	F e7 : f6	16. H c3—e2	F e6—d7
6. H g1—f3	0—0	17. c2—c3	V d8—c7
7. V d1—d2	c7—c6	18. f4—f4	F f6—h4
8. F f1—d3	H b8—d7	19. f5—f6!	V c7—d6 ²⁾
9. e4 : d5	e6 : d5	20. f6 : g7	K g8 : g7
10. 0—0	F f6—e7	21. g2—g3	F h4—e7
11. B a1—e1	H d7—f6	22. H e2—f4	K g7—h8

1) A futárral sok tempót veszít sőtét. 2) A bástya természetesen nem üt-hető V g5 miatt.

I. FEJEZET.

KÉT HŐS.

Midőn e regény érdemes szerzője pár évvel ezelőtt részt vett azon a tiz éves találkozóán, a melyet az elemi iskola negyedik osztályának elvégzésekor négy testi-lelki barátjával megfogadott, nagy megaláztatáson ment keresztül.

A fogdalmat tevők közül kettő nem jelent: me gszegények meghaltak. Béke lengjen poraik felett!

A megmaradtak közül ketten: Meszes János és Csavar Kelemen fejükön babérkoszorúval jelentek meg. Ők ugyanis közösen egy nemzetgazdasági regényt irtak, a melyet a „Bogarasdobokai Tintapecsét“ című előkelő szépirodalmi folyóirat 169 folytatásban közre is adott.

Egyedül e mű szerzője volt az, aki se meg nem halt, se regényt nem irt. A szégyen és az elmulasztott ifju évek fölötti keserű megbánás sulya alatt érezte, hogy társaitól elmaradnia nem szabad és világos volt előtte, hogy választania kell a regényírás és a halál közt.

Szerző a nehezebbet választotta: a regényírást. Az iparnak ezen ágáról szerzőnek körülbelül annyi fogalma volt, mint egy hajadonnak a harangöntésről.

Sserencsére meglátta egy antikvárium kirakatában Leon D' Arveuille sár cipő-gyárosnak ily című munkáját:

A REGÉNYÍRÁS TANKÖNYVE.

Iskolai és magánhasználatra.

E kitűnő munkának szerző, s így közvetve a hazai irodalom, sokat köszönhet. Megtanulta belőle, hogy a regény kötetekből áll, a melyek fejezetekre oszlanak; a fejezetek

10

23. V d2-e2!	B a8-e8	39. B e2-e7+	K g7-f6
24. V e2-h5	f7-f5	40. B e7-c7	K f6-f5
25. B e1-e5	F e7-d8 ¹⁾	41. h3-h4!	a7-a5
26. F d3:f5	F d7:f5	42. h4-h5	a5-a4
27. B e5:f5	B f8-g8	43. B c7-h7? ²⁾	a4-a3
28. B f5-f7	h7-h6	44. b2-b4	B b8-g8
29. V h5-f5	B g8-g7	45. B h7:h6? ²⁾	B g8-g1
30. B f7:g7	K h5:g7	46. B h6-g6	B g1-f1+
31. H f4-h5+	K g6-h8	47. K f2-e3	B f1-c1+
32. V f5-f4	V d6:f4	48. K e3-d3	B e1-h1
33. H h5:f4	F d8-c7	49. B g6-g2	K f5:f4
34. K g1-f2	F c7:f4	50. K d3-c2	B h1:h5
35. g3:f4	B e8-e4 ³⁾	51. B g2-e2	B h5-h3
36. K f2-f3	K h8-g7	52. K c2-b3	b7-b6
37. B f1-f2	B e4-e8	53. B e2-e6	c6-c5!
38. B f2-e2	B e8-b8		s néhány lépés után remis.

132. Vezérgyalog megnyitás.

Budapest, 1896. decz. 28.

Bródy Miklós.		Egger Győző.	
1. d2-d4	d7-d5	17. b4:c5	b6:c5
2. e2-e3	H g8-f6	18. B a1-b1	B a8-b8
3. F f1-d3	e7-e6	19. B b1-b2 ²⁾	c5:d4
4. f2-f4	c7-c5	20. c3:d4	F b7-d5
5. c2-c3	b7-b6	21. B b2-b3+	H d7-b8
6. H b1-d2	F c8-b7	22. B f1-c1 ³⁾	K e8-e7
7. H g1-f3	F f8-d6	23. F d2-e1	V f6-g7
8. H f3-e5	H f6-e4 ⁵⁾	24. V h3-h4+	f7-f6 ¹⁰⁾
9. F d3-b5+	K e8-f8	25. F e1-b4!	B h8-d8
10. H d2:e4	d5:e4	26. B c1-c7+	H b8-d7
11. V d1-h5	V d8-f6	27. F b4:d6+	K e7:d6
12. 0-0	a7-a6	28. B c7-a7	g6-g5
13. F b5-e2	g7-g6	29. V h4-e1	f6:e5
14. V h5 h3	h7-h5!	30. V e1-b4+	K d6-c6
15. F c1-d2	K f8-e8 ⁶⁾	31. V b4-c3+	K c6-d6
16. b2-b4	H b8-d7 ⁷⁾	32. V c3-a3+	és 4 lépéses matt.

1) Az f5 gyalog tarthatatlan. 2) Világos egy gyaloggal erősebb s nyert játéka van. 3) a2-a3-ra sötét feladhatja, mert még egy gyalogot veszít. 4) Világos e lépésével kiadja kezéből a győzelmet. B h7: b7 s aztán B a7 és világos nyer. 5) Előbb 0-0 vagy H b8-c6 volt helyén. 6) Sötét vezérhuzárját akarja játéka lozni, de ezt a czélt K f9-g7-tel sokkal hejlysebb módon érte volna el. 7) Jobb volt c5: b4, A c vonal kinyitása kevésbé fontos világosnak, mint a b vonalé. 8) Erősebb támadást nyújtott volna F e2-d1. F d1-a4-gyel kapcsolatban. 9) Igen jó lépés, mely sötétnek újabb nehézségeket támaszt. 10) V f6-ra köve közül: 26. B e7-f, F c7: 26. F b4- és világos megnyeri a vezért.

133. Középcsel.

Játszották a nagyváradi sakkörben 1897. január 10.

ifj. Klein Lázár.

Friedmann Benő.

1. e2-e4	e7-e5	10. B f1-e1!	V e4-c2
2. d2-d4	e5:d4	11. F e4:f7	K e8-f8 ³⁾
3. F f1-e4	H b8-c6	12. F g5:e7+	F c5:e7
4. H g1-f3	F f8-c5	13. V d1:d3	d7-d6
5. c2-c3	V d8-f6 ¹⁾	14. F f7-h5!	f6:e5
6. 0-0	H g8-e7	15. V d4:e5 ⁴⁾	V e2-c5?
7. F c1-g5	V f6-g6	16. V e6:c5!	F e7:c5
8. c3:d4	H c6:d4 ²⁾	17. B e1-e8+	matt a lá Morphy.
9. H f3-e5	V g6:d4?		

Megfejtések.

72. Zekai 1. K a5-a6! 73. Spóner 1. K c7-b8. 74. Pradignat 1. H d4-f3 g4:f3. 2. Kb2-b3! etc. 75. Dr. Kálniczky. 1. F b6-a7 F c5-b4 2. V b1-b3! etc. 76. Dr. Mazol. 1. V a3-c1. 77. Kelemen 1. a2-a4. 78. Dr. Kálniczky. 1. V a4-a5. B f1-c1. 2. V a5-b6 etc. 79. Onitiu. 1. B e4-e6. 80. Spóner. 1. V a1-h1 K c5-b6, 2. V h1-a8 etc. 81. Spóner. 1. B g4-e4 de V a3 v. a7 ismegy. 82. Havasi. 1. F b4-e1 f6:e5 2. V h2-c2 stb. 13. végj. Wagner 1. K g4-g3 h2-h1 H -|- 2. K g4-f3 e5-e4-|- 3. K f3:e4. 4. K e4-f3 és nyer.

Irodalom.

„The Hastings Chess Tournament Book“ pompás kiállításban 370 oldalon megjelent Chatto és Windus cégénél Londonban. Tartalmazza a hastingi rnan váltott összes játszmákat, azonkívül a résztvevő 22 mester sajátkezü névalírás utánzatával ellátott igen sikerült arcképét. Nem kevésbé emelik a kötet értékét a szellemesen összeállított különféle statisztikai tabellák és a versenyzők életrajzai.

„Das internationale Meisterturnier des Schachclubs Nürnberg 1896.“ Megjelent Lipsében a Veit et Comp cég ismert, kifogástalan előállításában. Bolti ára 6 márka. Bolti ára 6 márka. Tartalmazza a nagy nürnbergi mesterverseny összes játszmáit Dr. Tarrasch kitűnő jegyzeteivel. A verseny történetéről és lefelyásáról Schröder Chr. számol be. A 300 oldalnál terjedelmesebb kötet különösen ránk magyarokra nézve is igen érde-

1) Nem jó lépés. H e8-f6 vagy d7-d6 a helyes lépés. 2) A gyalog ütése hiba. F c5-b6 volt a helyes lépés. 3) F c4:f7 után világos visszanyerte volna az elvesztett gyalogot. 4) Jobb volt K d8. Világos kitűnően veteti a támadást. Sötét játszámja tarthatatlan.

Az első jelenet.

— Nagyvárad, szinpadról. —

Ebéd után alig két hetes menyecske feleségemmel beszélgettem.

— Érdekes levelet kaptam ma az apától, szólta nekem.

— Ugy? Hol van? — kérdezte fiatal feleségem.

— Valahol a zsebemben . . . mindjárt megnézem. Mégis csak különös, hogy pár nap alatt milyen csomó levél gyűlt össze az ember zsebében! Azok közt lesz valahol . . . óh! . . .

Hirtelen eldugtam egy levelet.

Milyen levél az?

— Milyen levélről beszélsz?

— Te nagyon jól tudod. Arról, a mit olyan hirtelen eldugtál.

— Nézd . . . itt az apád levele, szólta és nem is hajtottam az ő kérdésére.

— Add ide a másik levelet.

— Miféle másik levelet? Hiszen én az apád levelét kerestem.

— Igen, tudom, de én a másikat akarom látni, a melyet eldugtál a zsebedbe.

— Melyik zsebedbe?

— Ne bosszants! A kabátod oldalzsebébe.

— Ebbe a zsebbe?

— Igen.

— No azt a levelet nem kell látnod!

— Miért ne! Add ide!

— Azt igazán nem tehetem, édesem.

— És miért nem?

— Nem akarom, hogy azt a levelet lássad.

— Miért ne?

— Jer, szivecském, légy okos. Olvasd el a papa levelét!

— Kitél van az a levél, a melyet nekem nem akarsz megmutatni?

— Egy igen tisztességes valakitől, arról biztosítalak.

— Valami nőtől?

— Hm . . . hm . . .

— Nos, . . . tudni akarom . . . látni akarom a levelet.

— Kérlek szépen, ne ragaszkodjál hozzá.

— Ugy! Van benne talán valami, a mi kellemtelen volna rád nézve, ha elolvánám?

— Dehogyan is van!

— Valami talán, a mit szeretnél, hogy el ne olvassam?

Éppenséggel nincs. Kérlek, olvasd el az apád levelét.

— Az a nő talán felőlem ír valamit?

— Nem . . . igen . . . nem tudom. De miért nem olvasod az apád levelét?

— Sohasem bocsájtom meg neked, ha meg nem mutatod nekem azt a levelet.

— Sohasem bocsájtánál meg, ha megmutatnám.

— Esküvőnk napján nem ígértük meg egymásnak, hogy soha sem lesz egymás előtt titkunk?

— De, édes fiam, hiszen az nem titok . . . Csak azért nem mutatod meg neked, mert nem akarlak bántani.

— No lám . . . milyen gyöngéd vagy! Hát csakugyan egy más nőtől van és nem akarod megmutatni!

A feleségem zokogni kezd.

— Azt mondom, hogy nem egy más nőtől van.

— Hát még hazudsz is? Az elébb azt mondtad, hogy igen.

— Bocsánat! Én csak azt mondtam, hogy egy nőtől van!

— Nos hát! Ha egy nőtől van, csak más nőtől lehet. Az ilyen kifogás igazán nevetséges.

A feleségem folyton zokog.

— Nos hát, nem bánom, ha mindenképp látni akarsz a levelet, fogd, itt van!

A levelet odadobom az asztalra.

— Nem akarom látni. Miért nem mutattad meg mindjárt?

Az asszony még sir egy kicsit, aztán lopva oda néz a levélre. Hirtelen kezébe fogja.

— Hogyan! Hát még fel sincs bontva? Különös: Oh . . . te szivtelen ember! . . . Hiszen ez a levél, melyet még a múlt kedden adtam át neked, hogy beledobd a levél-szekrénybe!

A függöny legördült.

—r.

Bejelentési hivatal és vagyonvizsgálat.

Nagyvárad, január 16.

Ugy vagyunk ezzel a két címmel, akár csak a sétatéri fenyőkkel.

Sem az egyik, sem a másik, sem a harmadik nem fog mostanában hazát találni Nagyváradon.

A sétatéri fenyőket, akár csak a karácsonyfákat, télvíz idején ültetik szép sorrendbe. Husvétra azután elpusztult valamennyi. Addig is csak a hideg idő tartotta meg rajta a — zöld színt. Pedig hajh! Beh sokba kerültek. Beh szépek is voltak — néhány hétig, hanem azután a dikció sem birt beléjük lelket önteni.

A három téma között második a bejelentő hivatal. Sok ezer szó elrepült már ennek az érdekében is. Hanem ez a hivatal ma is távolabb esik a megvalósulástól, mint a minő távol esik Jeruzsálem Makótól.

Nem megyen át a közönség hangulatába, mert hire járt, hogy a ki 24 óra alatt be nem jelenti látogatás cím alatt Nagyváradra jött tulajdon édesanyját, nyomban 50 forintig büntetik, a mint ez — mint mondják — a szomszéd Debreczenben háziurakkal, orvosokkal, ügyvédekkel, kereskedőkkel stb. nap mint nap mellett megtörténik.

Azt tartja a lakosság, hogy ez is olyan lesz, mint a pókháló, mely a »becsületes legyet« megfogja, s melyen a »dongó« keresztül-kasul jár kénye kedve szerint.

Harmadik eszme a vegyvizsgáló állomás, melytől szintén irtózik a közönség.

1200 forint fizetés; laboratórium, fűtés, világítás; hivatalos rendőri szolgálat, kémiai anyagok; várakozás, jegyzőkönyv, törvénykezés, hercehurcza stb. inkább a főtt ebédre is lemond, sem hogy ennyi mindennek szembeálljon.

A nép-humor, ma is fel-felemlíti azt a ponyvasátort, melyet a kapitányi hivatal a teyvizsgálat számára állítottatott nemrég, a Kispiacson, s melyet száműzött onnan a gúny!

Míg e sátorban szóváltások között folyt a vegyvizsgálat (esetleg talán savanykás tejfelre fogta a vevő, hogy ez — mü-tejfel) addig háromszor, négyszer dagadt ki a tejes-soron egyik-másik árus köcsöggéből a nullás liszttel sűrített — tejfel!

Míg a felettes gondosság lefoglalta, a befőzésre szánt, tehát még éretlen gyümölcsöket, száz meg száz üveg olyan befőtt paradicsomot árusítottak el, melyet csak a napon érleltek meg.

Czukorrépat czékklává, fehér káposztát vörössé akárhányszor tesz az álkörmös. Ugyan sok bajt okozna, ha ilyeneket a vendéglői asztalról, papirosba takargatva, kellene vinni a vizsgálatához!

A nép azt óhajtja, hogy a hatóság figyelme ne lombikok, göregek, kémcsövek és fokok szerint, hanem olyan uton elérhető jótanácsokkal adjon utasítást, melynek alapján minden vásárló, egyszerű házi ésszel is megismerje, hogy valódi anyagáért, vagy pedig hamisítványért adja-e ki mélyen tisztelt pénzét.

A nép maga találhatja ki a »vegyvizsgálat«. El is hiszi, hogy a miről ő meggyőződött, hát az igaz is.

Az ilyen tudás előtte közvagyonot képez. Tovább adja, azzal a szent meggyőződéssel, hogy »okos ember a más házat is védi a tüztől.«

Néhány módszer legyen itt feljegyezve abból a chemiából, melyet a nép maga írott meg.

A tejet egyszerűen megizleli. Ha elég jónak találja, akkor az iz ellen nem tesz kifogást. Ha azonban a tej »húzóss«, akkor már tudja, hogy van ám benne liszt is, keményítő is.

Hogy azonban ezt is megvizsgálja, belenyújt a tejbe egy — strimflikötőtűt. Ha a tej sűrűn ragad a tűre, és a kötötti egyenletes fehér, akkor a tej jó. Ha pedig apró fehér pettyek

tapadnak a tűre, akkor a tej — keményítőss. Ha pedig a tűről a tej szinte a láthatatlanságig lefut: az a tej meg van — szaporítva.

A veres bor valódiságát szintén igen elmésen magyarázza meg a nép. A szájba vett veresbort néhányszor meg kell a fogak közt zurbolni. Azután lenyelni, s a nyelés után a szájban előtörő nyálát, a tenyérre köpni. Ha a nyál tiszta fehér, akkor a bor nem festett. Ha pedig czékla-lé színt mutat: az a bor már a pinczében pirosodott meg.

Strich-nek nevezik a szesz fokát. Hogy ez a fok minél kedvezőbb legyen: nagy ritkán imitt-amott, deott is csak tiszta szándékkal, egy-két-kilicz liter szeszt öntenek a lehuzott borba. A nép esze, úgy véli felismerni a »szeszélyezett« bort, hogy néhány cseppet önt a tenyerére, azt jól szét-dörzsöli, s a dörzsölést nyomban félbehagyva tenyerét megszagolja. Jó szaglású ember nyomban megérzi a »piritusz«-illatot, de azért tovább kocint, legfeljebb a másik három deczivel már csak a szomszédokat kínálja.

A »valódi szirmai szilvórium« a népmonda szerint úgy készül, hogy a soroksári, vagy mondjuk, hogy a szaldobágyi asszony veszen a gyógyáru raktárban egy liter szilva eszenciát. Ezzel »igen jó« szilvóriumot varázsol harmincz liter közönséges szeszt. Így készül, — mint mondják, — a körte, a barack, málna, sőt ujabban az eper-pálinka is.

Azután tarisznyába dugott üvegben, tejes bádogban viszi házról-házra. Nyolczvan, kilenczven krajczára mondja az árt, de hogy »haza siet«, csupán ezért oda adja, a »kötelező ténsuraknak«, literjét ötven krajczárért is.

A sör, igen divatos itallá lett.

Husz év előtt, igen takaros városnak kellett lenni, a hol hetenkint egyszer volt fris-csapolás.

A »nép kedvéért« azt is hirdetik már, hogy hol van minden félórában friss csapolás.

A nép azután, elkezd az ilyen nagy szivességen tüsténkedni és kisüti, hogy a hordóverés csak humbug, és a kopogás után széthordott sűrű habu sört a szódavizes üveg vékony sugaratette kívánatossá.

A jó szájizü ember ugyan, nyomban felismeri a felvert sört. A tapasztaltak meg azt állítják, hogy a szódázotr sör, a pohár falára rak, kása szemnyi, tenger sok hólyagot.

A »Mihály-kávé« nemrégén még nagy hírnévek örvendett Nagyváradon. Beszélük, hogy máig sem ment ki a divatból, sőt időnként igen alkalmas vendégriasztó!

Miután az ilyen kává a fogyasztásra ugysem alkalmas, a nép esze úgy lelta ki a vegyvizsgálás módját, hogy a megczukrozás előtt egy cseppnyit a körmére cseppint. Ha a lefordított körmön tovább csüng a kává, akkor annak a jóságában megnyugszik. Ha pedig a körmöhöz sem tapad: akkor az csakugyan — Mihály-kávé.

Természetes, hogy a vaj is átesik a javítás fázisain. — A sárga színt a májusi levegő adja meg a vajnak. A ki májusban a sárga színű vajat megszerette, az még deczemberben is a sárga színű vajat keresi.

A ki azonban azt mondja deczember vagy január hónapban a palotai néninek, hogy: »nem kell nekem festett vaj!«: annak nyomban veszen ki a palotai néni nem festett vajat a kosár fenekekről.

De hát hibás a t. publikum!

Nem azt mondja, hogy: »egy szelet jó sonkát«, hanem azt, hogy »egy szép sonkát kérek«. — Így jön létre sok ételünknel a: »rágok rágok, de nem nyelek,« szomorú kifejezés.

Rátkay József.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos: Sarkadi Ignác.

Főmunkatárs: Rác Mihály.

Meghívó.

A „Biharmegyei takarékpénztár“ Nagyváradon 1897. évi január hó 24-én délelőtt 9 órakor az intézet helyiségében Kossuth Lajos-utca 19-20. sz. a. tartja meg

XXV. évi rendes közgyűlést,

melyre a t. cz. részvényesek ezennel tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat :

1. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentése a mérleg bemutatásával és határozat hozatal a nyereség hovatartozása és intézkedés a felmentvény megadásá iránt.

2. Az igazgatóság, a felügyelő bizottság és a választmány kisorsolt 8 és időközben kilépett 2 tagjának megválasztása.

3. Az alapszabályok 51. szakasza értelmében esetleges indítványok előterjesztése és tárgyalása.

Azon t. cz. részvényesek a kik a fenti közgyűlésen részt venni óhajtanak, tartoznak alapszabályaink 46. szakasza értelmében, három nappal a közgyűlést megelőzőleg részvényeiket a „Biharmegyei takarékpénztár“nál Nagyváradon, avagy pedig a „Pesti magyar kereskedelmi bank“nál Budapesten letéteményezni.

Az évi mérleg és a felügyelő bizottság jelentése a mai naptól fogva az intézet helyiségében megtekinthető és kívánatra nyomtatott példányokban a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

Nagyvárad, 1897. január hó 13-án.

A biharmegyei takarékpénztár igazgatósága.

Uj varrógép raktár.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy újonnan berendezett üzletembe a legjobb és legolcsóbb

varrógépek kaphatók.

Családi Singer varrógép 32 frttól feljebb.

Valamint :

Wheeler-Wilson, karikahajós, Vibrating és más különleges varrógépek.

Ugyszintén alkatrészek eladása.

villanyos csengők és Telefonok felszerelése.

Minden rendszerű varrógép pontosan és jutányosan javíttatik.

Becsés pártfogását kérve, tisztelettel:

Feigenbaum H.

Kert-utca, Ipartestület háza mellett.

Meghívás

a Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank

1897. évi január hó 31-ik napján délelőtt 9 órakor saját üzleti helyiségében tartandó XXVIII-ik rendes közgyűlésére.

A közgyűlés napirendje :

1. Az igazgatóság jelentése az 1896. évi üzlet évről és indítványai a mérleg, zárszámadások és osztalék tárgyában.

2. A felügyelő bizottság jelentése az igazgatóság által készített zárszámadások és mérlegről valamint a nyereség felosztását illetőleg tett indítványok megvizsgálásáról.

3. Az előző tárgyak és az igazgatóság és felügyelő bizottság által kért felmentvény feletti határozat hozatal.

4. Az igazgatóság jelentése a nyugdíjalap állásáról.

5. Két igazgatósági tag esetleg a felügyelő bizottság 2 rendes és egy póttagjának, továbbá 9 rendes és 2 pót választmányi tag választása. Nagyvárad, 1897. január 6. napján.

Az igazgatóság.

Azon t. részvényesek kik a közgyűlésen részt venni kívánnak, felkértem, hogy az alapszabályok 12. § a értelmében a közgyűlés napját megelőzőleg egy hónappal, nekik irt részvényeiket le nem járt szelvényekkel legkésőbb a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a bank pénztáránál letenni sziveskedjenek. A zárszámadások és az erre vonatkozó felügyelő bizottsági jelentés 1897. január 22. napjától a társulat helyiségében megtekinthetők, sőt a zárszámadások ter vezete, a részvényesek kívánataira nyomtatott példányban előre megküldetik.

Aláírási felhívás!

A „Nagyvárad-velence- s váraljai takaré- és segélyegyleti szövetkezet“ működési ideje lejárván, alulírott bizottság, városunk legrégebb és legszebb eredményével záródott e szövetkezetet továbbra is fenn akarván tartani, aláírási ivatek bocsájt ki a szövetkezet újbóli megalakulása czéljából.

Minden részjegy 10 krajczár, melyhez még azonkívül minden részjegy után egyszerre és mindenkorra fizetendő 10 krajczár beíratási díj is járul.

Aláírási ivatek vannak:

A várad-velencei „Népkör“-ben, Jablonszky Emil, Nagyvárad-város pénztárnokánál

Rác Jakab, a Biharmegyei keresk. és iparbank pénztárnokánál,

Jámbor József megyei irattárnoknál,

Sarkadi Ignác, a ker. betegs. pénztár titkáránál.

Az alakuló közgyűlés f. év január hó 31-én d. e. fél 11-kor fog a Velencei Népkör helyiségében megtartatni.

Az előkészítő bizottság.

COAKS,

tartós fűtésre legjobb és legjutányosabb tüzelő anyag.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legalkalmasabb a gáz-coaks mert a súlyosabb és ez által drágább mile coaks (Meiler Coaks) sokkal nehezebben gyul meg.

A coaks ára nálunk 2 frt métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltek meg a coaks, akkor métermázsánként 14 kr fuvardíjért házhoz szállítjuk a város belterületén.

Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyújtunk a coaks vásárlásánál, a mennyiben, ha egyszerre legalább 250 kilót rendelnek meg, akkor nekik fuvardíjert nem számítunk.

Nagyvárad, 1896. novemberben.

Nagyvárad-i légszeszgyár:
Az igazgatóság.

Mesés olcsó bálci czikkek

kaphatók

Leitner Lázár

Nagyvárad, Zöldfa-utczai férfi-divat és cipőkereskedésében.

Egy selyem Cillinder most frt 3.80 ezelőtt frt 7.—

Egy Chapon Claque " " 6.— " " 10.—

Egy bálci chiffon ing " " 1.35 " " 1.80

Egy redős v. himzett ing " " 1.50 " " 2.50

Egy női bálci cipő most frt 1.50 ezelőtt frt 2.20

Egy női lack cipő " " 2.— " " 2.80

Egy férfi lack cipő " " 4.— " " 6.—

Egy legujabb bálci ing " " 2.50 " " 4.—

Nyakkendők, zsebkendők, keztük, harisnyák, és illatszerek nagy választékban.

Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

1755

Meg nem felelő árak készséggel becséréltetnek.

Uj fűszer-, csemege-, illatszer- és pipereáru-kereskedés

Tisztelettel hozom a mélyen tisztelt közönség szives tudomására, hogy

Moskovits Szidor utóda

czég alatt Nagyváradon (Szent-László-tér) egy rég érzett hiányt pótolandó

illatszerek és pipere-czikkekből

álló üzletet nyitottam.

Nagy választékban tartok raktáron bel- és külföldi pipere- és illatszereket eredeti csomagolásban, kaphatók továbbá kenőcsök, pipere-szappanok, hajfestő-szerek, hölgyporok (poudre), mosdóvizek, fogporok, fogkefék, Odol- és különféle szájvizek, szoba-illatok stb. valamint legfinomabb orosz és kínai theák, thea-sütemenyek, rum, cognac és gyógyborok csokoládé és Cacao, gazdasági czélokra carbolok és fertőtlenítő szerek a legjutányosabb árak mellett.

A nagyérdemű közönség becsés pártfogását kérve, maradtam

teljes tisztelettel

Moskovits Szidor utóda.

Videki megrendelések a leggyorsabban es legpontosabban eszközöltetnek.